

TRANSLATIO

S. EPIPHANII TICI-

NENSIS EPISCOPI IN SAXO-
NIAM OTWINO EPISCOPO

FACTA.

QUALITER RELIQUIÆ CORPORIS

S. EPIPHANII EPISCOPI TICINENSIS ET CON-
fessoris translate sunt in Hil-
denesheim.

DIVINÆ gratiæ sapientem, atque in sua dispositione cle-
mentem providentiam, caro humana, nec dignè admi-
rari, vel lucidè satis intueri suppetit, quæ sic suæ Eccle-
siæ ab ipso principio electorum prævidit auxilia, ut dum
hostis concitaret pugnam, hæc piorum meritis fulta, vi-
ctrix palmam obtineret, & gloriam. Hinc est, quod tota Saxonia
spiritali plaudens lætitia, plurima sanctorum pignora maioribus
quoque nescita deuoto includens sinu fouet, & excolit, præsentis vi-
tæ tramitem ac futuræ spem, certa credulitate illorum omnimodis
cõmittens. Inter quos præcellit, velut Lucifer Epiphanius venera-
bilis pater, mirificus quondam Papiæ Doctor, nostræ nunc patriæ
magnificus defensor, vir sui temporis omnibus virtute imitabilis.
Huius itaque tam præclari patrocinijs viri, quia nostram Dominus
illustrare atque munire dignatus est patriam, quo ordine illius sa-
cro sanctæ reliquiæ, studio Domini Otwini venerabilissimi nostræ
Ecclesiæ Episcopi aspirante, sint primum repertæ, atque ad nos vs-
que deductæ, uti isdem qui huic felicissimo intererat officio, & ma-
xime Thangwardone venerabili presbytero, cuius opera præcipue
in hoc enituit, attestante didici, nihil ingenio elatus sed deuotio-
nis studio debito incitatus, stylo diligentissimè traditum posteris v-
sitandum humiliter transmitto.

Cum Beringarius, vna cum filio suo Adelberto scepra I-

*Beringarij
cupiditas.*

ralici Regni inuaderet; atque vnus gentis diadema vtrique si-

Otto Ma-
gnus ab
Io XII in
Italiam
inuitatur.

Ottonis ex-
peditio. Et
comitatus.
Beringario.
capto. Otto.
creatur
Augustus.
Papiam re-
uersus. Ec-
clesiastica
structat.

Othwinus
Hildenesi
hemienfis
Episcopus
in Reli-
quias in-
quirt.

Ab Episco-
pis eos im-
petras.
Libros Sa-
riarum di-
sciplinarum
in Italia
sibi compa-
ras.

Autoris de
translatio-
ne vel ac-
quisitione
Reliquia-
rum opinio.
Othwinus
Episcopus
neutrū
agit.
Tangruar-
don.

æstu, ut pecunia captus ius fasque quaque confundens, aliquan-
tum etiam de terminis sancti Petri, prædatoria vi sibi arripere præ-
sumpsisset. Ad cuius rabiem reprimendam Legatus Domini Apo-
stolici Octauiani, qui & Iohannes, inuitatur Romam Otto Maior,
cis Alpinus scilicet Rex, ut aut patriciatu Romanæ urbis, quæ sibi à
maioribus suis competeat, descisceret, vel fœdis eorum rebus suc-
curreret. Accingitur itaque communi suorum consensu & consilio
bellicosus Ecclesiarum miles, ac egregius Princeps contra Aposto-
licum hostem, valida suorum semper & inuicta septus manu. Epi-
scoporum quoque comitatus grege, inter quos Dominus Otwi-
nus nostræ Ecclesiæ Præsul enituit, ipsi Principi tantum commen-
datus, quantum fide probatus. Capto vero in Castello sancti Leo-
nis Beringario, atque in Bauariam cum vxore custodiae destinato,
Alberto nihilominus fugato, reddita pace Ecclesijs, Romam iam
Patritius & Imperator Apostolica benedictione, creatus Otto Cæ-
sar, Papiam repedauit, Ecclesiasque per Italiam & Tusciam, prio-
rum Principum sæuitia ac insolentia neglectas, ac desolatas cano-
nicè reformauit, inque antiquum statum restituit. Per id temporis
peruigil Dominici ouilis prouisor Othwinus Episcopus, licet cor-
pore suis semotus, tamen studio charitatis illis coniunctus, & Bene-
uolentia, qua mirificè respersus eos percoluit, quæque ad suæ Ec-
clesiæ utilitatem & fratrum commoditatem profutura præsentit,
colligere studuit, præcipuè tamen, ut fida sibi suisque conciliaret
patrocinia, reliquias Sanctorum, quos apprime ibi celebrari com-
perit ab Episcopis petijt, facileque obtinuit, simulque, ne eius ope-
ra in accipiendo alicuius versutia eluderetur, vir prudens prospe-
xit. Librorum nihilominus tam diuinæ lectionis, quam philosophi-
cæ fictionis tantam conuexit copiam, ut, qui illorum penuria inertii
ante torpebant, otio frequenti nunc studij caleant negotio. Et quia
se in huiusmodi profectu ab omni iactantiæ temperauit fastu, beati
Epiphanijs Papiæ quondam Episcopi diuina gratia, admodum mi-
rificè sanctissima illa contulit pignora. Nam cum ille venerabilis
Pater, respectu diuini honoris, quo semper animo sollicitus extite-
rat, ossa sanctorum furtim surripere, vel absque oraculi præmonitu
transferre, quasi præsumptionis duceret, ita tamen mentis suæ iu-
diciū librauit, ut nec ipse non audendum quid aggrediretur, nec
quod esset agendum, suæ auctoritate, dehortaretur. Vnde factum
est, ut venerabilis presbyter frater noster, cuius superius mentionē
fecimus, in huiusmodi studio omnimodis desflagans cum nil tale
attemptare, ne dum patrare præsumeret, erat enim æuo prouectior,
ingenio simplicior, crebris se inter orandum ieiunijs vigiliisque
comma-

commacerans, sui votum animi diuino dispensandum commisit
 arbitrio. Non tamen in hoc capto vsquequaque Antistitis destitu-
 tus auxilio, qui tanto se acrius in singulis affligebat, quanto ambo-
 bus subtilius consulebat. Solemnibus itaque ieiuniorum festiue ex-
 pletis, diuinitus, vt credo, ecce affuit Landvvardi Mindensis Epi-
 scopi presbyter, nostro fratri contubernij gratia familiarissimus;
 qui illum adhuc titubantem, cum animum eius aperiret sollicitè
 de omnibus ac si idem quod ille sentiret, perquisiuit, sanctissimi pa-
 tris Epiphaniij reliquias, sanctæque virginis Speciosæ vno ambitu
 templi inclusas auferre suasit, superuenientis noctis tempus, nec in-
 aliud protelandum illis competere: Nec mora, complacitum est;
 collecto per diem huic officio apparatu necessario, nocturno suffra-
 gante silentio, Ecclesiam intrant se tanto opere terra tenus strati,
 impares accusabant, audacis nihilominus capti veniam exorabāt,
 illorum se patrocinio attentius commendantes, vt vel eorum reli-
 quijs remunerari mererentur, vel si id non dignarentur, sine damno
 saltem sui, ab illis proteſti capto pie remouerentur. Surgentes ita-
 que, beati Epiphaniij sepulchrum recludere diu multoque sudore
 certabant, nulloque ingenio, cum omne studium impendendo cō-
 sumerent, proficientes, beatæ Speciosæ virginis tumbam in prom-
 ptu aperuerunt. In pauimentum itaque ante sacras reliquias
 prouoluti, orationique aliquantulum intenti, surgentes eas de-
 osculando, hymnis & laudibus sustulerunt; quarum partem, qui
 fratris nostri studio illi suffragabatur, piæ memoriæ Dominus
 noster Otvinus, huc postea vna cum beati Epiphaniij reliquijs
 transtulit, commendata, quæ sibi competebat parte Landvvar-
 do venerabili Episcopo. Sed, cum postea omnis spes nostri fra-
 tris, qua in adipiscendo sanctum Epiphanium animo sudauit, <sup>Landvvar-
do Min-
densi Epi-
scopo.</sup> scilicet
 pæne defriguisset, tentandique nullum vltra haberet solatium,
 ad orationum item ieiuniorumque confugit præsidia, quod de se
 non præsumebat, huius sancti meritis attentius commendabat. E-
 uolutis itaque aliquot diebus, non sine magna sui contritione, quip-
 pe qui se pro huiusmodi studio Deo totum abstinentia & supplica-
 tione effudit, diuinitus in somnis admonitus, vt ipse mihi satis quip-
 pe verecundè, iactantiam namque omnimodis refutauerat, expo-
 sultus, animosior factus, ieiunijs suis simul & oraculo nocturno alpi-
 rante, tempore assumptis personis tali negotio probatis, Ecclesiam
 beati Epiphaniij adiit. Cumque ianux quasi prioris successus gra-
 tia sibi commendatæ: appropriaret, pulsus custodibus, qui in seque-
 rantur cessit, ostiolumq; fenestræ instar bipedalis non amplius mē-
 suræ, ante sibi nunquam cognitum casu impedit, ingressusq; immi-
 nentium.

Religione
 ad sacra
 spoliata
 via.

SS Epipha-
 nij & Spe-
 ciosa tu-
 muli.

S. Speciosa
 reliquia
 tolluntur
 primo,
 quarum
 pars cedit

Landvvar-
 do Min-
 densi Epi-
 scopo.

Tangvvar-
 donus di-
 uino in-
 stinctu
 tentat se-
 pulchrum
 S. Epipha-
 nij.

Conditio
descriptio
in quo S.
Epiphaniij
tumba af-
seruata.

In sepulcri
apertione
statua vel
columna
eui Sarco-
phagum &
altare in-
nixum mi-
rè abcedit.

Fragrans
odor exspi-
rat è mu-
lo.

S. Epipha-
nij corpus
leuatur &
ad Ortu-
num Episc.
deferitur.

In S. Mi-
chaelis Ora-
torio depo-
nitur.

Ortuinus
Praesulo-
lim Augia
Monachus,

nentium declinavit impetum, delusitque studium. Fiducia ergo insueta fultus, erat enim simplicioris animi, socijs inductis, tan-
tanda quoque primus aggreditur, illos & adhortatur. Primo
sancti Patris sepulchrum solerti diligentia vsquequaque perlustrā-
tes, vident quod hypogeo specu ad quinque pedes sarcophagus,
vt post claruit infossus, desuper marmore fulciebatur, quadrato
insuper adhuc muro exstructo. Columna queque nihilominus
marmorea altaris vice eius honori dicata, simul & nomini caput
versus stabat erecta, basis parte sarcophagum occupans, vt gemi-
nam præstaret gratiam, decorem scilicet & munimen. His igitur,
quantum dabatur perfectis, consultius tempori & labori ce-
dendum dicentibus, prædictus frater noster, primus officio ac-
cingitur, alios adhortatur; sicque gratia Dei, animositate freti fa-
cilimè muro partim rescisso, marmore immensi ponderis miraculè
admodum à paucissimis remoto, purgantes locum sanctum, tandè
inuenere sepulchrum. Illud igitur aperire certantibus, maxima dif-
ficultas occurrit de statua, quæ licet parte pedis, vt dixi supposita
esset, ita tamen sibi vendicauit Sarcophagum, vt in aperiendo om-
ne studium eluderetur, & ingenium. Desperantibus iam omnibus,
actu consilioque diu suspensis clarum diuinæ pietatis effulsit mira-
culum. Nam repente columna, quæ tumulum occupabat parte,
stupentibus qui aderant frangitur, alia incolume Altare firmiter
sustentante, ipsoque impetu currendo longius ab ambitu sepul-
chri reuoluta, facultatemque illis captum opus implendi, celeri-
tatemque præstabat. Rebus deinde ad votum cedentibus, nilo-
peris eludebatur, apertoque sine vi Sarcophago, tantus odor exu-
berauit, vt aromata æquè similitudine excelleret ac dulcedine.
Deo itaque in commune laudato, exurgens à terra sæpedictus fra-
ter, ante tumbam bis vel ter prostratus, cum fide ac summa de-
uotione cælestem thesaurum pretiosissimum sancti Patris Epipha-
nij corpus integrè colligens, puro atque ad hos vsus parato linteo
inuoluens, venerabili nostro Ortuino Episcopo desiderabile mu-
nus apportauit, nimium iam eius absentia suspecto quem & lectu-
lo vt alios deluderet cubando, peruigil circa tertiam vigiliam præ-
stolabatur. Quod ille ita, vt erat inuolutum, in Capella sancti
Michaelis, iuxta quam hospitabatur, deuotissimè susceptum, al-
tari imposuit, deinde prostratus diuturnis hymnorum melodijs,
grates Domino magna animi compunctione litauit, surgensque
serinio ad hoc prouiso, religiosissimè reconditum, annuli sui im-
pressionem diligentissimè signans, Augiam Insulam, in qua ipse
quondam Monachus regulariter enutritus & conuersatus est, Ab-
bati,

bati, qui tunc Monasterio præsidebat, seruandum præmisit. Fausta autem de hoc postea inquisitione, Imperatore grauius contra hoc commoto, vnanimiter Clero cum populo conclamante sublarum vrbs prouisorem, patriæ defenforem. Nam post sanctum Syrum, cuius præcipue eo loci pullulant merita, huius sancti patrocínio innitebantur, omnium Episcoporum Clerici iubentur examinari. Sed hoc terrore diuinitus, vt credo, cunctorum pace sedato, Religiosus Pater Othvinus, cura sibi commissæ plebis suspectus, quam biennio fere aulico, quamuis inuitus, seruitio detentus, reliquerat, suam Ecclesiam reuifere disponit; acceptaque Imperiali licentia, dum familiariter Imperatori colloquitur, secretum de Reliquijs sancti Epiphaniij in fidei pignus Præsul confitetur, sicque eius auctoritate fretus, Alpes versus properans, sospes his transcensis, Augiam Insulam conscendit, ibique aliquantulum consistens, haud minus obedientiam fratribus impertiuit, quam dudum iuuenis consuevit; acceptaque benedictione, atque suo summo ditatus Patrono, Monachis reliquias deducuntibus, profectus, ad stipulante itineris prouentu, aliquot diebus euolutis, incorruptum thesaurum sanctissimi Patris Epiphaniij, pignora aliorumque complurium ad nostram perduxit Ecclesiam.

*copramis-
sit S Epi-
phanium
Ticinensium
commotio
post depre-
hensum
factum.
S. Syrus.*

*Othvinus
post bienni-
um iuliana-
ro Impre-
dit ad suos;*

*Ad Augiã
diuertit.*

Quanta tunc populi lætitiã, quanta tunc fuerit matrum exultatio, vel quanta in occursum tanti Patris properantium Clericorũ esset deuotio, quis valet euoluere? Quis ibi præ gaudio à lacrymis temperaret, cum decus Italiæ nostræ affluisit patriæ; cum nouum sidus illuxit nostratibus. Translatũ est autem corpus beaticiusdem Patris à fratre nostro, decima Kalendarũ Decembrium die, ad nos verò Dei gratia comitante, à Domino nostro sanctæ memoriæ Othvino Episcopo, octaua Kalendarum Martiarum die, perductum, atque cum maxima populi frequentia vniuersique Cleri tripudio in Ecclesia collocatum est.

*Gratulatio
et occursum
Hildeshe-
miesium
aduenientis
S. Epipha-
nio.*

Illud etiam diligenti deuotione inferendum reor, qualiter in ipso principio sacrosancti introitus, tanti Patris signis effulserit virtus. Nam die, quo sanctæ reliquie ad nostram Ecclesiam perducebantur, ad tanti patris obsequium frequens in via vtriusque sexus occurrit concursus. quos quidam longa podagræ tabens molestia, lento subsequutus est gradu, fluentibusque iam neruis, plus gressum baculo, quam naturali egit modo. Appropinquantibus itaque reliquijs, cum currendo quisque alium, vt in talibus moris est, præuerrere nitetur, repente ab omnibus, quibus comes ierat, derelictus, studio quo poterat innixus baculo, dolo-

*Todagricus
à S. Epipha-
nio primo
aduentu
mire san-
satur.*

doloris, v̄ ita dicam, immemor, à tergo multitudinem, ne preme-
retur effugret, suos insequitur, sancti Patris merita, non quippe
rusticum latebat, implorans assidue; cum ecce leniter podagricus
humor restringitur, fluentes arteriæ solidantur, ad cursum plantæ
paulatim informantur. Nectamen quanquam fide salutem de-
precaturus, occurrit, hanc in promptu sibi ad stipulari credidit, ve-
rum cautius se sustentans, dum omni corpore acrius nititur, bacu-
lus frangitur, ipseque toto pondere terræ illiditur. Vlnis itaque
furgere nitens, dum pedum auxilium pertentat, & hos diligenter
contrectat, intigerrimæ saluti condonatos, qui ante timore indu-
ruerant, reperit; exiliensque, sanctas reliquias comitando prose-
quitur. Et quia villa Vpstedehospitabatur, quam domum incole-
bat Macco nostræ Ecclesiæ aduocatus, ab illo agnitus, cuius sedu-
litate quoque sæpe fruebatur, dum curationis suæ ordinem illi cō-
texuit, Deum in tam perspicua virtute collaudans, Venerabili An-
tistiti nostro Othvino, hæc testis infirmitatis vel sanitatis expo-
suit, hoc mirificum perspicuumque opus reuelare, palamque præ-
dicare suasit.

*Nephritis
à Diacono
S Epiphani
ope profli-
gatur.*

Nec minus quoque illud memorabile, & meritorium illius in-
signe prætereundum arbitror, quod admodum mirificè Dominus
in Vulferio nostræ Ecclesiæ Diacono, ad declaranda tam eximij
Patris merita, spem quoque simul totius congregationis erigen-
dam, illius patrocinijs operari dignatus est, cuius sanitatis tot te-
stes existunt, quot supersunt fratres, qui illum in Monasterio tunc
nouerunt. Renum namque vehementi dolore grauius laborabat,
nec medicorum quoque ingenio poterat mederi, licet multi gratia
succurrendi accederent, pluraque impertirentur. Iamque iugis
passio in augmentum progressa, acrius crudescere, atque per dies
violentius crescere cepit, ambulando v̄sum vix baculo innixus e-
git: interdum quoque pedes, reptando manibus adimit, aliter e-
nim non potuit. Ecce autem in vigilijs huius sancti Patris, primæ
horæ diei psalmodijs Canonice finitis, fratribus ad collationem
properantibus, obseratis adhuc iuxta normam Monasterialis vitæ
ianuis Ecclesiæ, ille venerabilis vir hoc tempus, quo se tanto pa-
trono attentius liberiusque lacrymis supplicationibusque macta-
ret, nactus, nec aliud per diem populis hæc festa frequentantibus
competere sciens, suspirio graui, anhelitu difficili durius, vt ante
nunquam dolore agitato, baculo nitens, vix quam dictu satis sit,
per gradus brachijs manibusque reptando, ascendit; nam genua
tibiasque sæuius iam per venas neruosque discurrens, inuaserat
dolor, veniensque ante sanctissimum corpus se in terram cum mul-
to la-

ro labore, & ingenti doloris cruciatu proiecit, diutissimeque orati-
 oni immoratus, magna contritione cordis, se totum Domino pro-
 fudit. Lacrymarum itaque vberius imbres profusus, vni nitens
 paulatim surgere parat, deinde leniter notum bacilli admodum,
 cautè auxilium pertentat; erectusque tandem sine dolore, miratur,
 stupet, nec tamen quamuis salutem optet, credere audet; manu
 admouit, locum, vbi seuius doluit, pertractat, nec signum doloris
 sentiens vllum pavimento sternitur, Deum parentemque gratifi-
 cat patronam, fortiterque surgens viso venerabili fratre VVirin-
 dago Presbytero, baculum salutis indicium, quo ante sustentaba-
 tur, leuat, valenter descendit, qui reptando prius ascendit. Stupe-
 factus itaque frater repentina salute, occurrit descendenti, autho-
 remque tanti miraculi cognoscens, laudat; & quia ipsa die fratres
 lauandi negotio studebant, ad balneum illis in occursum properat,
 quibus suæ sanitatis ordinem pleniter exposuit. Quanto namque
 ab ipso sacrosancto reliquiarum introitu meritorum illius insignia
 quotidianis virtutum effulserunt incrementis, clarius facta quam
 verba loquuntur. Quotiens enim aëris intemperiem, vel pestis ob-
 ortæ illuuiem illius reliquijs nostram urbem lustrando sedauimus?
 Sæpe quoque iugi siccitate arua torrente, easdem circumferentes
 quasi imperando pluuias eliciuimus. Quis enim vnquam huius
 Sancti prouolutus feretro, & quanquam fractus molestia non mox
 erectus, animo inter orandum eius vicina præsensit auxilia? Sed
 hæc fortassis quibusdam videntur superflua; sunt tamen clara me-
 ritorum eius indicia, firmaque posteritatis solatia. Hæc tantum de
 beneficiis per beatum atque magnificum Antistitem Epiphani-
 um diuinitus nobis collatis pro ingenii mediocritate perstrinxi,
 quod audax inceptum ac viribus impar gemina, deuotionis scilicet,
 ac debita gratia subij, vt & fratrum diligentia sequenti æuo o-
 pera Dei, quæ sicut scriptum est reuelare, & confiteri honorificum
 est, legenda deuotissimè ministrarem, nostro quoque tem-
 pori, tam egregia Dei facta posteritati stylo trans-
 mittere, negligere incuria & inertia no-
 tam, meo studio abster-
 gerem.